

Formandens mundtlige beretning 2009

v/ Leif W. Laustsen

Det har været et travlt år i DSM, siden vi sidste år var samlet til landsmøde i Kolding. Og der er stadig væk travlt i vores lille organisation.

Kødskandaler

Lige nu følger vi selvfølgelig meget intenst med i, hvad Danmarks Radio vælger at bringe om ompakning af kød og "hakket lam og flæsk" og andre interessante ting i supermarkederne. I disse uger kører en hel føljeton om tirsdagen i "Kontanten" med listige afsløringer af supermarkederne.

Jeg er selv blevet kontaktet nogle gange af pressen om denne sag (Tv-avisen, Radioavisen, P1 Morgen, Ekstra Bladet, Ritzau m.fl.). Journalisterne vil meget gerne have mig til at sige noget meget lidt pænt om supermarkederne. Det har de ikke fået mig til. Jeg har sagt, at hvis forbrugerne vil være sikre på at få noget friskt og godt hakket kød, skal de gå til en slagter, hvor de kan stå og se på, at kødet bliver hakket. Og at der selvfølgelig er en sammenhæng mellem pris og kvalitet. Men jeg vil ikke hovere og deltage i mudderkastning mellem os og supermarkederne, for pludselig er det en af vore butikker, de finder noget i, og så skal man ikke kunne finde klip frem, hvor jeg garanterer, at der ikke sker fejl hos os. Tænkt bare på historien sidste år om Mad Med Meres juleænder. Forhåbentlig understreger også de udsendelser, som kører nu, hvor vigtigt det er, at vi holder stien ren – og kødet!

Lukkeloven

En anden af de ting, som vi har stor fokus på i øjeblikket, er Lukkeloven. Vi havde egentlig den opfattelse, at den stille og roligt styrede mod sin undergang. Nu er situationen den, at loven nok bliver afskaffet, men det er bestemt ikke noget, der foregår stille og roligt. I al hemmelighed har købmændene – inklusive kæderne Super Best, Spar m.fl. – taget initiativ til at lave et fælles oplæg med Dansk Supermarked, som Coop og andre siden tilsluttede sig. Det foregik stadig i al hemmelighed – indtil de præsenterede det for økonomi- og erhvervsminister Lene Espersen. Og hun tog oplægget til sig, som om det var hendes eget, og præsenteret det som regeringens forslag – uden at have talt med Venstre, og uden at have talt med hverken Dansk Folkeparti eller Socialdemokraterne. Der skal ellers mindst ét af disse to partier til, for at der kan blive flertal for det. Og Dansk Folkeparti er grundlæggende imod lukkeloven. Men nu er partiet blevet sur på ministeren over ikke være blevet inddraget – og det åbner en mulighed for, at vi kan påvirke forslaget. Vi har derfor holdt møder med både Dansk Folkeparti og Socialdemokraterne om lukkeloven, ligesom vi har skrevet til ministeren og bedt om et møde. Vi har også søgt om foretræde for Folketingets Erhvervsudvalg om sagen og skal derind den 12. november. Samtidig har vi taget initiativ til at samle alle gode kræfter til et strategimøde. Det drejer sig – foruden DSM – om HK Handel, NNF, BKD, Håndværksrådet, Fiskehandlerne og Ostehandlerne, som hver især kan have nogle forbindelser at trække på.

Vores grundholdning til lukkeloven er den, at det formentlig er uundgåeligt, at den bliver afskaffet, men at det er vigtigt, at man gør, hvad man kan for at sikre, at det så ikke får nogle konsekvenser, som ingen ønsker, at det skal få. Vi har særligt advaret mod "svenske tilstande". I Sverige har man ikke nogen lukkelov – men heller ingen slagterbutikker! Vi har også udtrykt bekymring for, om vi i fremtiden kan få den fornødne, faglærte arbejdskraft, for hvis det betyder, at man skal til at arbejde om søndagen, hvis man er butiksansat, er det ikke sikkert, at man vil være butiksansat, når man stifter familie og får børn. Og vi kan altså ikke lige som tankstationerne og 7-eleven sætte ufaglærte unge på 20 år til at passe vores butikker.

Endelig presser vi på for at sikre, at man ikke kan blive tvunget til at holde åbent om søndagen, når lukkeloven forsvinder. Den risiko er der især for centerslagtere. Der ligger

allerede nu en politisk aftale om, at man fra 1. juli næste år ikke kan tvinges til at holde åbent i tidsrummet fra lørdag kl. 17 til mandag morgen kl. 6.00, uanset hvad der står i kontrakterne. Men den aftale vil centerforeningerne gerne have annulleret. Her er det meget vigtigt for os at fastholde politikerne på deres egen beslutning.

I november har vi foretræde for Folketingets Erhvervsudvalg, hvor vi vil uddybe synspunkterne, ligesom vi vil fortsætte som en primus motor i det etablerede samarbejde med de organisationer, jeg nævnte før.

Slagtehus

På slagtehussiden har vi i øjeblikket adskillige jern i ilden. Fra 1. januar næste år forsvinder de såkaldte hjemmemarkedsgodkendelser, og så skal alle de danske slagtehus være EU-autoriserede. Det har Fødevarestyrelsen fået besked af fødevareminister Eva Kjer Hansen om at gå i samarbejde med DSM om at hjælpe slagtehusene med, og dette samarbejde er særdeles konstruktivt. Det har bl.a. bestået i en række fælles besøg hos vore slagtehusmedlemmer, og samarbejdet med at sikre, at de lever op til EU's krav, er særdeles konstruktivt.

Så meget mere besynderligt er det, at selv samme Fødevarestyrelse nu truer alle vore slagtehusmedlemmer på livet, måske med en enkelt undtagelse. Det sker i forbindelse med salmonellahandlingsplanen, hvor styrelsen har erkendt, at det ikke er muligt at reducere forekomsten af salmonella hos svin til under de nuværende 1,6 procent med yderligere tiltag over for primærproduktionen. Derfor går man nu efter slagterierne, hvor man sysler med at forlange, at alle slagtekroppe skal "dekontermineres", dvs. oversprøjtes med varmt vand. Det er en meget dyr teknologi, som reelt kun de største slagterier vil kunne magte, hvis det ikke helt skal ødelægge konkurrenceevnen. Også her har vi taget initiativ til møder med veterinærdirektøren og til et samarbejde med NNF om sagen. Resultatet er, at Fødevarestyrelsen indtil videre har neddroset ambitionerne og nu ikke længere foreslår, at der skrives til handling, men kun beder om lov til at gennemføre et pilotprojekt. Det er da altid noget, og vi kan da glæde os over, at der bliver lyttet til os.

Kødkontrol

En anden stor sag på slagterisiden er udgifterne til kødkontrol. Inden for de senere år er udgifterne til den statslige kødkontrol på de danske slagterier løbet helt grassat. Dette har såvel DMA – nu Landbrug & Fødevarer – som DSM kraftigt protesteret over, både i Fødevarestyrelsen og over for fødevareministeren. Eva Kjer Hansen tog på denne baggrund initiativ til en handlingsplan, som skulle nedbringe udgifterne med samlet 115 mio. kr. årligt. Samtidig bestilte hun revisions- og rådgivningsfirmaet PriceWaterhouseCoopers til at foretage en kritisk gennemgang kødkontrollen og komme forslag til forbedringer. Da rapporten derfra forelå, kunne hun læse, at der uden at bringe fødevarerens sikkerheden i fare kunne spares yderligere ca. 40 mio. kr.

Hvad hun også kunne læse, var, at kødkontrollen reelt var uden overordnet ledelse, at den foregik helt ude af takt med den øvrige arbejdsgang på slagterierne, at ingen føler ansvar for helheden osv. osv.

Den statslige kødkontrol, som administrativt sorterer under fødevareregionerne, var helt ude af kontrol, fastslog rapporten og foreslog en række radikale omlægninger.

Ministerens erklærede sig enig i rapportens konklusioner og er nu i færd med at realisere dens anbefalinger. Et vigtigt led heri er oprettelsen af en særlig enhed med hovedkontor i Vejle, hvorved kontrollen på de slagterier, som har permanent tilsyn, flyttes ud af regionerne, så ansvaret entydigt placeres i den nye enhed under ledelse af en vicedirektør med reference til Fødevarestyrelsens direktør.

DSM er meget tilfreds med ministerens beslutninger og resolute handlekraft i denne sag og ser frem til snarlige og mærkbare resultater heraf.

DSM har også påpeget over for ministeriet, at man med indsatsen over for udgifterne til det permanente tilsyn ikke løser de problemer, der er knyttet til kontrollen på de små og mindre slagterier uden permanent tilsyn. Også dette problem har ministeriet udtrykt forståelse for og vilje til en løsning af.

DSM hilser ministeriets forståelse og bestræbelser med tak.

Elektronisk egenkontrol

Inden for det seneste år har DSM lanceret en elektronisk branchekode til butikker og slagtehus. Denne teknologi, som er godkendt af Fødevarestyrelsen, gør det så godt som umuligt at glemme udførelsen af handlinger, som er omfattet af egenkontrollen. Derved minimeres risikoen for sure smiley'er, bøder o. lign. meget betragteligt.

Allerede inden for dette første år har op imod halvdelen af de slagterbutikker, der er medlemmer af DSM, valgt at benytte den elektroniske egenkontrol. "Børnesygdommene" har vist sig få og små, og den generelle tilbagemelding lyder på, at metoden er særdeles nem at anvende. De fleste af os opfatter således nu egenkontrollen som et godt styreredskab – hvor egenkontrollen ellers mest har været betragtet som et irritationsmoment.

Vi kan konstatere, at antallet af indskærpelser, bøder m.v. har været kraftigt faldende blandt DSM's medlemsbutikker i det forgangne år. Det skyldes utvivlsomt benyttelsen af den elektroniske egenkontrol – men naturligvis også den lempelse af kravene, som er blevet gennemført fra politisk side af fødevarerminister Eva Kjer Hansen efter ønske fra bl.a. DSM.

Retsopgør med nul-toleranceplanen

I 2006 vedtog Folketinget med daværende familie- og forbrugerminister Lars Barfoed i spidsten en "nul-toleranceplan". Ved den mindste forseelse skulle der øjeblikkelig straffes, og det på helt samme måde som ved de større. Det var "nul tolerance"! Det samme gjaldt hos hans efterfølger, Carina Christensen.

DSM var ikke enig i rimeligheden i denne politik. Da fødevarerne i september 2007 kom tilbage til Fødevarerministeriet, fulgte nul-toleranceplanen med, og det samme gjorde DSM's kritik af den.

En helt grundlæggende del af denne kritik handlede om det retlige princip om, at straffen skal stå i et rimeligt forhold til forseelsen. Dette princip havde Familie- og Forbrugerministeriet sammen Folketinget ophævet med nul-toleranceplanen på fødevareområdet. Dette førte helt efter hensigten til, at der faldt store bøder for selv de mindste forseelser – og fra den allerførste gang.

Men kan regering og folketing således ophæve helt grundlæggende retsprincipper? Dette spørgsmål kunne det være overordentligt interessant at få en domstol til at forholde sig til, og derfor søgte DSM efter en sag, hvor en virksomhed havde fået en stor bøde for en lille brøde – og hvor der ikke måtte herske tvivl om, at fødevarer sikkerheden *ikke* havde været i fare.

En sådan sag lykkedes det at finde i St. Lihme, som havde fået en bøde på 30.000 kroner for ikke at have udfyldt et egenkontrolskema. Samme dag, som forglemmelsen var sket, havde fødevaremyndighederne gennemgået virksomheden uden at have haft noget at kritisere. Sagen var altså helt ren: bøden handlede kun om skemaet.

DSM førte sagen til doms – og afgørelsen var præcis, som vi ønskede den: Bøden blev nedsat til 5.000 kroner. Dermed fastslog retten, at nul-toleranceplanens brud med proportionalitetsprincippet var retsstridigt. Lovgiver kan ikke ophæve almindeligt gældende retsprincipper.

Dommen blev begyndelsen til enden for nul-toleranceplanen. Kort tid efter lykkedes det fødevareminister Eva Kjer Hansen at få planen ophævet, så der nu atter hersker rimelige retsforhold på området. Bøder ved førstegangsovertrædelser er stærkt minimeret, og bødeniveauerne er justerede. Og nok så vigtigt: Fødevarekontrollens attitude er lagt om, så man nu ikke længere går inkvisitorisk til værks, men udviser langt højere grad af forståelse – vel at mærke uden at gå på kompromis med fødevarer sikkerheden.

Smiley-ordningen

I samme forbindelse har fødevareministeren også taget initiativ til at tilrette egenkontrollen, så den kun omfatter det, som har med fødevarer sikkerhed at gøre, hvilket også stod på

DSM' ønskeseddel. Det samme gjorde en ændring af smiley-ordningen, så også den alene kom til at afspejle, hvad der har med fødevarer sikkerhed at gøre, så man f.eks. ikke kan få en sur smiley, fordi man ikke lige har et svendebrev liggende inden for rækkevidde, eller fordi smileyrapporten efter kontrollantens opfattelse ikke hænger synligt nok i butikken. Også denne ændring lykkedes det Eva Kjer Hansen at vinde flertal for i Folketinget.

Denne markant ændrede fødevarerpolitik – som står i skarp kontrast til familie- og forbrugerministrenes – har DSM ved flere lejligheder rost og takket fødevarerminister Eva Kjer Hansen for. Det gjorde vi eksempelvis den 11. maj 2009 i Kolding, da ministeren havde afsat en hel aften til at drøfte fødevarerpolitik – problemer, muligheder og visioner – med DSM's medlemmer sammen med daværende EU-kandidat Bent Claudi Lassen. Den ros og tak gentager jeg gerne her. Den gælder også andre sager, ikke mindst sagen om kødkontroludgifterne.

Overenskomster

Overenskomstområdet har, som I ved, været en vigtig del af årets arbejde. Ikke mindst fornyelsen af butiksoverenskomsten med NNF. Jeg ved, at mange synes, at den blev for dyr, og det er jeg sådan set enig i. Jeg kan love jer for, at det var benhårde forhandlinger, som i øvrigt brød sammen flere gange. Vores problem var, at bagerne, hvis overenskomster udløb en måned inden vores, havde været i Forligsinstitutionen, hvor BKD havde indgået forlig, og hvor den alternative bagerorganisation AKBC efter to ugers strejke også endte med at måtte indgå et forlig. Med disse forlig kunne vi meget klart se, hvor vores overenskomst ville lande, hvis vi ikke nåede et resultat i de direkte forhandlinger. Så ville vi få en overenskomst, der lignede bagernes, og dvs. en treårig overenskomst på ca. 12 procent, formentlig med en såkaldt "vedligeholdelsesfond", som reelt skulle gå til opretholdelse af forbundet NNF. Det var den reelle udsigt, da jeg personligt havde smidt NNF'erne ud af vores hus i Odense, sidste gang de var der under forhandlingerne. Det var denne udsigt, der gjorde, at vi alligevel gav det en sidste chance. Vi tænkte, at det trods alt ville være bedre, hvis vi kunne få en løsning uden fonden – på en étårig overenskomst. Allerede på det tidspunkt stod det nemlig klart, at Danish Crown var i vanskeligheder og vil lægge enormt pres på NNF for (højst) en nul-løsning, når de skal have fornyet

overenskomsterne til næste år. Vi vurderede, at vil være drønærgeligt, hvis vi så står med en treårig overenskomst med indbyggede, store lønstigninger, hvis der var en mulighed for, at vi kan ligge i kølvandet på de store og få noget, der ligner en nul-løsning.

Foodexpo og dyrskuer

Foodexpo-messen 2010 afvikles i dagene 24. til 27. januar 2010 i Messecenter Herning, og traditionen tro vil DSM være at finde på messen med både en social stand og et konkurrenceområde.

Standen placeres i hal G sammen med den øvrige specialfødevarerhandel: Ostehandlerne, bagerne, fiske- og grønthandlerne, købmændene og nærbutikkerne (kioskerne).

DSM afvikler 3 fagkonkurrencer under messen, nemlig Danmarks bedste leverpostej, Danmarks bedste gourmetprodukt og Danmarks bedste innovative produkt. Tirsdag den 26. januar afvikles DM for detailslagterelever 2010 på DSM's konkurrenceområde, hvor 10 knivskarpe og kreative finalister vil dyste om æren og kontante pengepræmier.

DSM sonderer p.t. mulighederne for at deltage med en stand på næste års dyrskuer i hhv. Roskilde og Odense. På Jyllands-siden går overvejelserne på at etablere en stand på Skanderborg-festivalen, i alle 3 tilfælde gerne i et samarbejde med andre brancher. Modsat Foodexpo, som jo er en lukket fagmesse, vil det både på dyrskuerne og på Skanderborg-festivalen være muligt at møde branchens vigtigste målgruppe: forbrugerne.

Uddannelse

Indtaget af lærlinge ligger p.t. en smule under sidste års indtag på samme tidspunkt. Blandt årsagerne er uden tvivl finanskrisen, men måske også det faktum, at mange unge slet ikke ved, at erhvervsuddannelserne kan opfylde deres ønske til et udbytterigt arbejdsliv, en fin karriere og en god indtjening. Det var konklusionen i en ny rapport om unges uddannelsesvalg, som Håndværksrådet har lavet i samarbejde med bl.a. DSM, og som førte til en beslutning i Håndværksrådets Uddannelsesudvalg om at sende UU-vejlederne i virksomhedspraktik. Det er samtidig en opfølgning på et møde, som Torsten Buhl og jeg sidste år havde med undervisningsminister Bertel Haarder. Det var nemlig

ministerens og vores fælles opfattelse, som han og jeg også gav udtryk for i en fælles kronik i Jyllands-Posten, at vejlederne ikke kender hverdagen eller mulighederne i en virksomhed godt nok. Og hvis ikke vejlederne eller andre aktører omkring erhvervsuddannelserne kan fortælle den gode historie om de håndværksmæssige uddannelser, risikerer vi, at de unge kun vælger de gymnasiale uddannelser. Første vejlederrunde fandt sted i København med stor succes, og anden runde på Fyn er netop overstået.

Tilbagemeldingerne fra UU-vejlederne har været særdeles positive, og som en af vejlederne udtrykker det: "Når vi tager ud og ser virksomhederne, hører maskinerne, oplever duften i forretningerne, får fingrene ned i arbejdet og får mulighed for at følge og nogle gange deltage i arbejdet, kan vi vejlede på en bredere måde, end når vi kun sidder bag skrivebordet". Og det er jo så sandt, som det er sagt.

DSM Consult

For et par år siden oprettede Danske Slagtermestre "DSM Consult". Her kan man tilkøbe ydelser, som ikke er omfattet af det almindelige kontingent – primært inden for konkret virksomhedsrådgivning, -vurdering, hjælp til installering af elektronisk egenkontrol m.v.

Medlemmerne gør i stigende grad brug af sådanne ekstra ydelser, og aktiviteterne i DSM Consult har derfor været stigende siden sidste landsmøde. Dette hænger bl.a. sammen med, at DSM Consult er blevet godkendt af Fødevarestyrelsen som rådgiver af fødevarer virksomheder, herunder butikker, som i medfør af den seneste revision af lovgivningen på området har fået påbud af fødevarer kontrollen om at søge rådgivning. DSM Consult har således allerede flere gange ydet sådan rådgivning af virksomheder som autoriseret rådgiver.

Man kan naturligvis stadig få hjælp, råd og vejledning alene i kraft af sin kontingentbetaling. DSM Consult er blot et tilbud om ekstraordinære ydelser mod en (rimelig) ekstra betaling. Dermed sikres også, at DSM's ressourcer generelt udnyttes fornuftigt i forhold til samtlige medlemmer.

Man kan overveje – og det gør vi også – om vi bør åbne for, at også ikke-medlemmer bør kunne købe nogle af vore ydelser gennem DSM Consult. Her taler jeg ikke om hjælp og rådgivning i relation til vores overenskomster. Vi mener fortsat, at man bør være medlem af en arbejdsgiverforening for at få hjælp af denne forening til en sag om overenskomsterne. Det, jeg tænker på med hensyn til DSM Consult, er primært, om andre virksomheder, herunder butikker, bør kunne købe sig til assistance i sager om fødevarelovgivningen. Det kunne være industrivirksomheder, som af en eller anden grund ikke umiddelbart kan blive medlemmer af DSM. Det er som sagt en af de overvejelser, vi gør os, lige som vi overvejer at etablere en forening, som kan have nogle af disse virksomheder som medlemmer, og som kunne købe sig til serviceydelser i DSM efter nogenlunde samme model, som ostehandlerne benytter

Produktionsafgiftsfonde

Vi er også siden sidste landsmøde begyndt at interessere os for, hvad der findes af fonde m.v. på vores område. Vi vil være bedre til at udnytte de finansieringsmuligheder, der findes, uden at det må ende i, at det er finansieringsmulighederne, der bestemmer, hvad vi skal beskæftige os med. Det skal altid handle om medlemmernes interesser. Det er dem – jer! - os! – vi er til for. Men når mulighederne nu er der for, at vi kan få penge udefra til det, som vi gerne vil, skal vi selvfølgelig udnytte dem. Derfor har vi i år for første gang nogensinde lagt billetter ind på nogle af de penge, der findes i landbrugets produktionsafgiftsfonde. Foreløbig har vi fået tilsagn fra Kvægafgiftsfonden, men afslag fra Fåreafgiftsfonden. Disse muligheder vil vi fortsætte med at dyrke.

Dansk Fødevareråd

DSM har gode samarbejder med mange andre organisationer, bl.a. Bager og Konditormestre i Danmark, BKD. Jeg ser frem til at fortsætte dette gode samarbejde, gerne også i regi af Dansk Fødevareråd, som vi sammen oprettede for nogle år siden, og også gerne sammen med andre specialfødevarebrancher, ikke mindst fiskehandlerne. Men det kan også være sammen med cafeerne og restauranterne, og til en begyndelse på et sådant nyt samarbejde var der en sammenkomst mellem lederne i BKD, Danske Restauranter & Cafeer (DRC) og DSM den 20. oktober. Her besluttede vi at forsøge at genoplive Dansk Fødevareråd, og de tre direktører for BKD, DRC og DSM har nu fået i

opdrag at komme med et oplæg, som vi kan mødes om i januar. Forinden havde DSM på et møde samme dag i Århus fået tilslutning fra Fiskehandlerne.

Afslutning

Jeg kunne fortælle meget mere om, hvad vi har gang i DSM. Jeg har f.eks. ikke været særligt inde på vores markedsføringskoncepter, men da de har deres egne årsmøder, hjemmesider osv. og i det hele taget er meget synlige i det daglige har jeg valgt at koncentrere mig mest om andre dele af organisationsarbejdet – og så i øvrigt stoppe her ved at sige tak for et rigtig godt samarbejde med bestyrelsen og med sekretariatet.